
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

לשון המקרא - 25145

תאריך עדכון אחרון 14-09-2024

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: הלשון העברית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): עינב פלק

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: Einav.Fleck@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

היכרות עם העברית של המקרא על רבדיה וסוגותיה מצד לשונה. בקורס נסקור את רובדי הלשון בחיבורי המקרא ונעמוד על מאפייניהם בטקסטים מייצגים; נלמד את מערכת הפועל הייחודית לעברית המקראית; נעניין בחומר אפיגרפי מימי בית ראשון ביחס לרובד הקלאסי ובטקסט מישעיהו בנוסח המסורה ביחס למגילת ישעיהו השלמה מקומראן; נכיר את מערכת הטעמים בתפקידה התחבירי; ונתוודע לפרשנים ולתרגומים.

מטרות הקורס:

להקנות מיומנויות בסיסיות בהבנת טקסטים מקראיים ולהכיר לתלמידים את לשון המקרא לסוגיה ורבדיה ואת המאפיינים הלשוניים המיוחדים לה.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

הסטודנטים יכירו את רובדי לשון המקרא למאפייניהם (תחביר, מערכת הפועל, מורפולוגיה, לקסיקון); יקראו טקסט על פי נוסח המסורה ויסתייעו במקורות המתאימים להבנתו; ויתוודעו לעדי נוסח, תרגומים ופרשנים.

דרישות נוכחות (%) :

100

שיטת ההוראה בקורס: הוראה פרונטלית, תרגילי כיתה

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

1. הלשון העברית לתקופותיה
2. לשון המקרא: חלוקה דיאכרונית של החיבורים, חלוקה לסוגות; ענייני נוסח, הגייה, כתב, עריכה
3. הפועל: מערכת האיווי ומערכת החיווי
4. טעמי המקרא בפונקציה המבנית
5. עברית המקרא הקלאסית
6. כתובות מתקופת המלוכה
7. עברית המקרא המאוחרת
8. השירה המקראית
9. מגילות המקרא מקומראן
10. תרגומים ופירושים קלאסיים

חומר חובה לקריאה:

יהושע בלאו, תורת ההגה והצורות של לשון המקרא, ירושלים תש"ע
אבא בנדיד, "תערובת חומרי הלשון במקרא", לשון מקרא ולשון חכמים, כרך א, תל אביב תשכ"ז, עמ' 13-59

גד בן-עמי צרפתי, "שינויי משמעות של מילים", לשוננו לעם מב, א (תשנ"א), עמ' 4-11
יוחנן ברויאר, "מחלוקת ניקוד וטעמים בחלוקת פסוקים", ספר היובל לרב מרדכי ברויאר: אסופת מאמרים במדעי היהדות, בעריכת משה בר-אשר, ירושלים תשנ"ב, כרך א, עמ' 191-242
אד גרינשטיין, "השירה העברית הקדומה", מנחות ידידות והוקרה ליעקב כדורי, בעריכת מיכאל אביעוז, אריק לווי ויוסף עופר (עיוני מקרא ופרשנות, יא), רמת גן תש"ף, עמ' 229-246
אבי הורביץ, "הלשון העברית בתקופה הפרסית", ההיסטוריה של עם ישראל, כרך ו: שיבת ציון - ימי שלטון פרס, בעריכת חיים תדמור, ישראל אפעל וחיים יונה גרינפלד, ירושלים ותל אביב תשמ"ג, עמ' 210-223

שלמה מורג, "חקר לשון המקרא: אטימולוגיה וסימאנטיקה", דברי הקונגרס העולמי השמיני למדעי היהדות, ישיבות מרכזות: מקרא ולשון עברית, ירושלים תשמ"ג, עמ' 41-61
עדינה מושבי, "הטופיקליזציה בעברית של המקרא", לשוננו סט/א-ב (תשס"ז), עמ' 7-30
פרנק פולק, "לשון, חברה ומקרא: רובדי לשון וסגנון בסיפורת המקראית", ספרות המקרא: מבואות ומחקרים, בעריכת ציפורה טלשיר, ירושלים תשע"א, עמ' 105-128
שמואל פסברג, "לשון המקרא", ספרות המקרא: מבואות ומחקרים, בעריכת ציפורה טלשיר, ירושלים תשע"א, כרך א, עמ' 87-104

שמואל פסברג, מבוא לתחביר לשון המקרא, ירושלים תשע"ט
יחזקאל קוטשר, "בבואה (calque) של הארמית בעברית", תרביץ לג (תשכ"ד), עמ' 118-
חיים רבין, "התגבשות העברית הקלאסית", ההיסטוריה של עם ישראל, כרך ה: ימי המלוכה - תרבות וחברה, בעריכת אברהם מלמט וישראל אפעל, ירושלים ותל אביב תשמ"ב, עמ' 54-59, 216-219
130

חומר לקריאה נוספת:

יימסר במהלך הקורס

מרכיבי הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 50 %
מטלות הגשה במהלך הסמסטר: תרגילים / עבודות / מבדקים / דוחות / פורום / סימולציה ואחרות
50 %

מידע נוסף / הערות: